

MOST DROGOWO-KOLEJOWY IM. BRONISŁAWA MALINOWSKIEGO W GRUDZIĄDZU

Sylwia Barwińska

Na dolnej Wiśle w Grudziądzu usytuowany jest most drogowo-kolejowy im. Bronisława Malinowskiego, który pełni w tym mieście rolę głównego węzła komunikacyjnego. Jest on **najdłuższym mostem tego typu** w Polsce. Jego długość wraz z konstrukcją obejmującą 11 jednakowych przęseł wynosi 1098,16 m. Patronem mostu jest polski sportowiec-lekkoatleta, mistrz i wicemistrz olimpijski oraz mistrz Europy i Polski, który zginął na moście w Grudziądzu w dniu 27 września 1981 roku, wskutek tragicznego wypadku samochodowego. Nadanie imienia zostało dokonane przez Radę Miasta Grudziądza w dniu 18 września 1996 roku, w 15 rocznicę śmierci Bronisława Malinowskiego.

Losy historyczne mostu, ściśle powiązane z dziejami Polski, przedstawiają się następująco. Wybudowany został w **latach 1876-1879** przez Niemców. Powstał jako czwarty z kolei, po mostach w Tczewie, Malborku i Toruniu, a przed mostem w Fordonie. Podobnie, jak w przypadku pozostałych mostów, projektantem był inżynier Georg Christoph Mertens, natomiast wykonawcą prac budowlanych Królewska Kolej Wschodnia. Bryła mostu składała się z 11 przęseł, których rozpiętość wynosiła 97,3 m, umieszczonych na ośmiu filarach, znajdujących się w równej, 100-metrowej odległości. Filary 9 i 10 wyposażono w komory minowe, zaopatrzone w materiały ładunkowe. Pozwalały one na zniszczenie mostu w przypadku zagrożenia. Podstawę z filarami łączyły dźwigary, które miały pas górny paraboliczny, niezbieżny. Dla bezpieczeństwa w przyczółkach po obydwu stronach mostu znajdowały się murowane jednokondygnacyjne wartownie (blokhauzy), przystosowane do obrony okrężnej oraz bramy. Były one charakterystycznymi elementami konstrukcyjnymi wszystkich ówczesnych mostów na dolnej Wiśle. Szerokość mostu stanowiły: 6-metrowa drewniana droga dwu-

pasmo oraz torowisko o szerokości 4,4 m (linia łącząca Grudziądz z Laskowicami Pomorskimi), a także dwa chodniki dla ruchu pieszego.

W 1909 roku Niemcy dokonali wzmocnienia mostu, w celu dostosowania jego parametrów do zwiększonych norm obciążeniowych. W pierwszych dniach II wojny światowej most został zniszczony przez Polaków, co miało przyczynić się do utrudnienia przeprawy wojsk niemieckich i ich dalszej inwazji na ziemie polskie. Ten drastyczny czyn nie na długo zatrzymał Niemców. Kiedy zajęli oni Grudziądz, natychmiast przystąpili do odbudowy mostu, który wykorzystywali do końca wojny do przeprawy swoich wojsk i ciężkiego sprzętu. W 1945 roku wojska niemieckie wycofujące się z ziem polskich dokonały wyburzenia wszystkich 11 przęseł mostu.

Po zakończeniu wojny, w latach 1947-1951, dokonano odbudowy mostu zgodnie z pierwotnymi wymiarami zapisanymi w planach architektonicznych. Dzisiejszy most, chociaż wykonany z innych, niż pierwotnie materiałów, wizualnie nie różni się od pierwszego XIX-wiecznego.

Literatura

- Danielewicz J. (red.), 1992. *Dzieje Grudziądza*, Grudziądzkie Towarzystwo Kultury, Grudziądz.
- Janikowska K., Filipiuk S., 2007. *Mosty na Wiśle. Od źródeł do Bałtyku*, Wyd. QAX Manufaktura Artystyczna, Bydgoszcz.
- Swinarski A. (red.), 1967. *Województwo bydgoskie. Krajobraz. Dzieje. Kultura. Gospodarka*, PWN, Poznań.
- www.ad24.pl/informacja/1375.html
- www.grudziadz.pl
- www.gpp.grudziadz.pl/grudziadz.html
- www.kaczorek.easyp.pl/pisz/fort/grudz001.htm
- www.maraton.home.pl/malinowski.htm
- www.mars.slupsk.pl/fort/4005b.htm
- pl.wikipedia.org